

Vabariigi Valitsuse määruse
“Kuiaru looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ § 10 lõike 1 kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord. Kuiaru looduskaitseala kaitse alla võtmise ettepanek tehti Taani-Eesti koostööprojekti „Eesti metsakaitsealade võrgustik“ lõpparuandes. Kaitseala moodustatakse selle piirkonna maastikule iseloomulike mustika ja karusambla-mustika kasvukohatüübi männikute, angervaksa kasvukohatüübi kaasikute ja sinika kasvukohatüübi männikute kaitseks.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi Pärnumaa keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Nele Saluveer, eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, „Looduskaitseadusele“ vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust kontrollis Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskuse spetsialist Margit Tennokene (tel 673 7563). Eelnõu keeleteimetaja oli Enel Ormus (tel 626 2906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud õigusosakonna jurist Hannes Mädo (tel 626 0725).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk on kaitsta elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta nimetab I lisas, ning III kategooria kaitsealuseid liike – harilikku ungrukolda (*Huperzia selago*), roomavat öövilget (*Goodyera repens*), pruunikat pesajuurt (*Neottia nidus-avis*) ja kuradi-sõrmkäppa (*Dactylorhiza maculata*). Direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübid on vanad loodusmetsad (9010* – sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisale I, kusjuures tärniga on märgitud esmatähtis elupaigatüüp) ja rohunditerikkad kuusikud (9050).

Kaitseala on tsoneeritud kaheks sihtkaitsevööndiks. Sihtkaitsevööndid on vajalikud ohustatud liikide elupaikade ja metsakoosluste loodusliku seisundi säilitamiseks ja taastamiseks. Sihtkaitsevööndeid on kaks, kuna nende kaitse-eesmärgid on erinevad. Tammiste sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on metsaökosüsteemi arengu tagamine üksnes loodusliku protsessina. Niimiste sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

Kaitse-eeskirja kohaselt on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti. Kaitsealal on lubatud kuni 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul. Sõidukitega sõitmine väljaspool selleks määratud teid ei ole lubatud, välja arvatud järelvalve- ja päästetöödel ning käesoleva kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala valitsemisega seotud töödel ja kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud hooldustööd kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks. Niimiste sihtkaitsevööndis on lubatud metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas. Kaitsealal on keelatud majandustegevus, loodusvarade kasutamine, telkimine ja lõkketegemine. Kaitsealal asuvate maaparandussüsteemide hooldustööd ja veerežiimi

taastamine on keelatud, erandina on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud kaitseala läbivate ja kaitsealaga piirnevate riiklikus registris olevate teede hooldamiseks vajalikud tööd. Keelatud on uute ehitiste püstitamine, välja arvatud tee rajamine, tehnovõrgu rajatise ja tootmisotstarbeta ehitise püstitamine kaitseala tarbeks ning olemasolevate ehitiste hooldustööd. Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teostada maakorraldustoiminguid, väljastada metsamajandamiskava, anda nõusolekut väikeehitiste, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda projekteerimistingimusi ning ehitusluba. Kaitse-eeskirjaga ei ole reguleeritud kalapüüki ja ujuvvahendiga sõitmist, kuna kaitsealal ei ole selleks sobivaid veekogusid. Samuti ei ole reguleeritud pilliroo ja adru varumist, kuna neid kaitsealal ei esine. Kaitsealal ei ole ka õuemaad ja poollooduslikke kooslusi.

Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja kaitse-eeskirja, kaitseala tsoneringu ning kaitsekorra kohta koostatud eksperdiarvamust. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagavad kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitseerimeetmed seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja loodusväärtuste säilimise.

Kuiaru looduskaitseala pindala on 220,5 hektarit, see kõik on riigimaa, mida haldab RMK Taali metskond.

3Maaomanike seisukohad

Kuiaru looduskaitseala kaitse alla võtmise menetluse algatamise, materjalide avaliku väljapaneku toimumise aja ja koha kohta avaldati teade 22. juunil 2006 Avalikes Teadaannetes, 01. juulil 2006 maakonnalehes Pärnu Postimees ja 03. juulil 2006 üleriigilise levikuga ajalehes Postimees. Avalik väljapanek toimus Pärnumaa keskkonnateenistuses, Are ja Tori vallavalitsuses 3. juulist 14. juulini 2006. Oma arvamuse on esitanud RMK Taali metskond. Kuna soovi korraldada avalik arutelu ei esitatud, seda ka ei korraldatud.

Maaomaniku avaldatud arvamus on esitatud tabelis.

Maaüksus	Pindala, ha		Märkuse sisu	Tulemus
	Kokku	Kaitsealal		
Taali metskond 14902:003:0132			Lisaks kaitse-eeskirjas märgitud lubatud tegevusele peaks olema lubatud ka metsakultuuride hooldamine, noorendike hooldamine, kaitseala läbiva melioratsiooni-süsteemi hooldamine ja kaitseala läbivate teede pervede hooldamine	Kuna ala kaitse-eesmärk on vanade loodusmetsade ja rohunditerikaste kuusikute kaitse, siis metsakultuuride hooldamine tuleb kõne alla ainult sel juhul, kui see on kooskõlas ala kaitse-eesmärgiga – kui tegevus on vajalik koosluste mitmekesisuse säilitamiseks või kaitsealuste liikide elutingimuste parandamiseks. Sama kehtib ka melioratsioonisüsteemide ja noorendike hooldamise kohta. Viimasel juhul tuleb silmas

				pidada seda, et alal ei kujundataks puhtpuistuid. Tavapärase teede hooldus on kaitse-eeskirjaga lubatud.
--	--	--	--	--

4.Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kuiaru looduskaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud „Looduskaitseaduses“ esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Liidu õigusele, eelkõige nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta.

5.Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust. Määruse jõustumine ei too kaasa organisatsioonilisi muudatusi.

6.Määruse jõustumine

Määrus jõustub “Riigi Teataja seaduse” § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7.Eelnõu kooskõlastamine

Kuiaru looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu saadeti kooskõlastamiseks Pärnu Maavalitsusele ning Are ja Tori vallavalitsusele. Pärnu Maavalitsus ja Are ning Tori vallavalitsus kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Eelnõu on esitatud ministriumitele e-õiguse kaudu kooskõlastamiseks.

Rein Randver
Minister